

született előírások betartásában, folyamatosan vitatják azt.

Mostanra elkészültek azok a szakmai anyagok, útmutatók, eljárásrendek, amelyek alapján a Natura 2000 szempontokat szem előtt tartó erdőgazdálkodási előírás javaslatai kialakíthatók, valamint az ezeket értékelő Natura 2000 hatásvizsgálat megfelelő színvonalon elvégezhető.

Ennek megvalósításában **kulcskérdés az, hogy a körzeti erdőtervezésben résztvevő közigazgatási szervek rendelkeznek-e a megfelelő minőségű adatokkal**, és azokat, vagy azok egy részét a tervezés során az érintettekkel megismertetve **el tudják-e érni, hogy az előírások csak a szükséges, de az irányelvi célkitűzések teljesítése érdekében még elégséges mértékig korlátozzák az erdőgazdálkodást**.

Hazánkban a Natura 2000 területek kijelölésekor a természetvédelem nagyon sok esetben azt kommunikálta az érintett erdőgazdálkodók felé, és ez így terjedt el a köztudatban, hogy a korábban már engedélyezett erdőgazdálkodási tevékenységeket a későbbiekben is korlátozás nélkül lehet folytatni. Ennek nyilvánvaló célja volt, hogy rövid távon csökkentse az érintettek elégedetlenségét a kijelölésekkel kapcsolatban. Ez a téves tájékoztatás azonban, amikor a kijelölések befejezése után az egyes erdőt érintő kötelezettségsgzési eljárások nyomán országos szinten felül kellett vizsgálni a korábban kiadott erdészeti hatósági engedélyeket, csak fokozta az erdőgazdálkodók elégedetlenségét és ellenállását a Natura 2000 célkitűzések teljesítésével szemben. A valós elvárások és lehetőségek tisztázása érdekében a jogszabályi környezetet az uniós elvárásoknak megfelelően pontosítani kellett, továbbá ennek megfelelően korrekt tájékoztatást kellett adni az erdőgazdálkodóknak, végül pedig meg kellett kezdeni az uniós forrásokra alapozott úgynevezett Natura 2000 erdő kompenzációs rendszer kidolgozását. A hatályos, vidékfejlesztési támogatásokról szóló tanácsi rendelet 46. cikke szerint az élőhelyirányelv „*végrehajtásával összefüggő korlátozások eredményeként az érintett területen felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából*” kompenzáció jellegű kifizetés adható az erdőgazdálkodóknak, azonban ez egyelőre csak a magánerdők esetében érhető el. Remélhetőleg a 2014-től kezdődő új vi-

dekfejlesztési rendelet változást hoz, és a kompenzáció az erdőgazdálkodók szélesebb körének is elérhetővé válik.

Következtetések, javaslatok

- A Bíróság egyértelmű joggyakorlata alapján a tagállamok az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során nem mentesülhetnek a tervek Natura 2000 területekre gyakorolt hatása vizsgálata alól, sem egyes, korábban már megfelelően szabályozott ágazati tevékenységek, sem egyéb módon, például a korábban engedélyhez kötött tevékenységek esetében *bejelentési kötelezettség előírásával*.
- A Bíróság döntéseiből kitűnik, hogy a Bizottság által az élőhelyirányelv 6. cikk (3) bekezdésének értelmezésére készített útmutatók használata gyakorlatilag kötelező.
- A körzeti erdőtervek Natura 2000 hatásvizsgálata során egyértelműen az elővigyázatosság elvét kell alkalmazni. Ennek megfelelően csak olyan körzeti erdőterv fogadható el, amely esetében objektív körülmények alapján kizárható, hogy annak nincs

jelentős hatása a Natura 2000 fajokra és élőhelyekre.

- A hatásvizsgálatot csak megbízható, megfelelő vizsgálatokon, felméréseken alapuló, a legújabb tudományos ismereteket is tartalmazó adatokra alapozva lehet eredményesen elvégezni. Ehhez a körzeti erdőterv elkészítésében résztvevő minden szereplőtől a rendelkezésre álló információk teljes körének átadása szükséges, és csak ezekre alapozott érvek, állítások fogadhatóak el a tervezés és a vizsgálat során.
- A körzeti erdőtervek Natura 2000 hatásvizsgálatának központi jelentősége van az élőhelyirányelv végrehajtása szempontjából, annak megvalósítását továbbra is kiemelt figyelemmel fogja követni az EU Bizottság az erdős ügyekben folyamatban lévő kötelezettségsgzési eljárásokban.
- Amennyiben egy tagország hatásvizsgálattal igazoltan az élőhelyirányelv célkitűzéseinek megfelelő erdőgazdálkodást folytat, az erdőgazdálkodók legszélesebb körének biztosítani kell a vidékfejlesztési forrásokból a szabályozásokból adódó többletköltség és jövedelemkiesés ellentételezését. 🍂

Módosult a védett növényfajok köre és természetvédelmi értéke

A vidékfejlesztési miniszter a 100/2012. (IX. 28.) VM-rendeletével módosította a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajok körét, valamint természetvédelmi értékét. A növények esetében a fokozottan védett fajok természetvé-

Feketedő fűz

delmi értéke 250 és 100 ezer Ft, míg a védetteké 50, 10 és 5 ezer Ft. A 2012. október 1-jén életbe lépett jogszabály alapján védelmet élvez 35 gombafaj, 8 zuzmófaj, 77 mohafaj, 37 harasztfaj és 531 zárvatermő faj, fokozott védelemben részesül 7 harasztfaj, 1 nyitvatermő faj és 80 zárvatermő faj. (Az állatok esetében védett 986 faj, fokozottan védett 186 faj.)

A fás szárú növényfajokat vizsgálva a legjelentősebb változás, hogy fokozott védelmet kapott a fekete galagonya, amelynek megmaradt állományai szinte kizárólag a mai Magyarország területére esnek. Továbbra is fokozottan védett státuszt élvez a csikófark és a magyar vadkörte. További lényeges bővülés a lisztes levélfonákú berkenye kistajok és átmeneti alakok területén tapasztalható, ahol az utóbbi évtizedben több új kistajt írtak le a tudomány számára leírók. (Köztük van ifj. Barabits Elemér erdőmérnök is.) Védelmet kapott az újra felfedezett feketedő fűz is.

Dr. Bartha Dénes